Anul II. — Nrul 40 Prețul unui exemplar **4** Lei. Timișoara, 30 Septembrie 1928

SVASTICA BANATULUI

ORGAN SĂPTĂMÂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAȚIONALE CREȘTINE

De sub președinția D-lui Prof. *A. C. CUZA*

ABONAMENTUL PE UN AN
Pentru plugari și muncitori Lei 200 | Pentru bănci și fabrici Lei 500
Pentru intelectuali . . . „ 300 | Abonament de sprijin „ 1000
Jugoslavia 200 Dinari :-: In America 4 Dolari

Director-proprietar:
ALEXANDRU ȚIERANU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
TIMIȘOARA I., Str. M. Eminescu Nr. 5.
Redacția pentru jud. Severin: D. Asandi redactor Lugoj.

Podoabele căminului creștin

Invitare și apel către onor. Autorități administrative, Sanitare și Școlare

de *Dr. Grigorie Gh. Comșa,* episcopul Aradului

D-l Dr. Iosif Nemoianu așteaptă îndreptare dela concursul societății, până când statul va putea să dea soluțiile cele mai potrivite. Autoritățile sanitare, școlare, administrative și bisericești pot conlucra și până atunci în chipul cel mai fericit. Problemele de mai sus trebue să ne stee în suflet o răspundere colectivă. Repercusiunea scăderilor împreunate cu problemele amintite se resfrânge asupra tuturora. Și atunci? Să ne dăm seama, că trăim în vremuri de mari prefaceri. Pe ecranul istoriei se desemnează lucruri mari de natură senzațională. Vedem că dispar insule, că mii și mii mor de accidente, că se aude de cutremure și alte lucruri mari.

Problema copiilor în asemenea împrejurări poate oare să ne intereseze?! Firesc lucru este, că ne privește această chestiune. Biserica nu poate sta nepăsătoare atunci când se constată, că de pildă Românii din Ghiroc de lângă Timișoara prezintă o mortalitate de 27.18% adică 26.70% la o natalitate de 27,10% resp. 22,71%. Cât nu poate să facă biserica, combătând concubinajul mai întâiu la cei nevârstnici adică fără vârstă legală și sub toate înfățișările lui. Ea poate combate alcoolismul, care ca și concubinajul produce debilitate la urmași.

Ea poate combate luxul, setea de avere cu orice preț; poate desvolta inetresul și spiritul de jertfă față de copii nu numai al mamei, dar și al rudeniilor, spre a nu se îndruma orice copii la azilele de copii. Conferințele la sate sunt un bun mijloc. Dar chiar în ce privește avorturile și alte lucruri inadmisibile, pot fi combătute în cadrul pastorației individuale, cu teren atât de larg.

Insă oricât ar putea biserica să acționeze, munca ei isolată ar putea cel mult să descurajeze pe cei cari se jertfesc pentru asemenea probleme. Simțim, că pe terenul întăririi căminurilor creștine nu ajunge o acțiune unilaterală. Activitatea organelor sanitare reclamă propaganda Bisericii, dar aceasta nu ajunge. La această propagandă trebue să se asocieze și admnistrația civilă, ca și autoritățile școlare. Se impune o propagandă sistematică.

In privința aceasta să ne fie îngăduit a stabili un adevăr crud. S'a înecput propaganda culturală la sate. S'a apelat la învățători numai, iar dacă mai mult din curiozitate a fost învitată și Biserica, aceasta s'a făcut de către organele subalterne chemate a acționa la fața locului.

Este imperios reclamată o îndrumare concentrică de sus în jos cu ajutorul factorilor, fără de cari nu se poate închipui un rezultat bun. Bisericii mele ortodoxe îi place să fie chemată, după importanța ce o are, la munca pentru ridicarea poporului. Problema ridicării poporului nu poate să fie pusă unilateral. Ea nu este numai de ordin administrativ, sau politic sau social, sau bisericesc, ori școlar.

Pentru a îndrepta o situație, o stare de lucruri, în vremuri mari ca cele de astăzi, nu ajunge să ajuți materialicește o instituție. Frumos este, de pildă, să dai ajutor material unei biserici, dar dacă ai putința trebue să dai prilej ca poporul să te vadă cercetând Biserica, pe care o ai ajutat. Niciodată nu s'a pomenit Biserica noastră cu mai multe atacuri ca în zilele noastre. Ba că nu-și fac datoria conducătorii, ba că preotul de nu știu unde e rău și câte altele. Nimeni nu cunoaște sbuciumările bietului preot, nimeni nu-l caută, să vadă unde locuește, cu ce trimite copiii la școală! Amărăciunile ce le îndură în viață cine le cunoaște? Să poată lupta el împotriva concubinajului, dacă din întâmplare un consilier comunal sau un primar ar fi concubin? Dacă un primar ar favoriza baptismul, cum va lupta preotul împotriva baptiștilor?

Sunt oameni cari nu calcă în sfânta biserică decât foarte rar. Chiar și slujbași publici găsim, cari numai la sărbătorile naționale vin la biserică. Căci din nenorocire sunt oameni cari cred, că tocmai Duminica, în timpul sfintei slujbe, vor putea pune țara la cale. Poporul voește să vadă pe domnul notar la sfânta biserică, alături de domnul învățător. Biserica voiește să vadă în jurul ei pe cărturarii orașelor și satelor. Vom zice scurt și lămurit, că Biserica așteaptă fapte grăitoare dela toți cari voesc o împreună lucrare cu ea. Noi, — smeritul episcop al Aradului, — înțelegem că colaborăm frățește și din inimă cu factorii administrativi, școlari, sanitari.

Biserica și armata de pildă — sunt două instituțiuni, cari se sprijinesc reciproc. Un spirit de intimitate există între conducătorii lor și mult bine poate să rezulte dintr'o colaborare sinceră și pe alte terenuri. Este absolută nevoe, ca să părăsim izolarea păgubitoare. Nu ar exista atâtea plângeri, frecări, nemulțumiri, dacă diferitele instituțiuni ar căuta să-și coordoneze activitatea lor. Sprijinul reciproc trebue realizat. Biserica mea are nevoe de concursul administrației, care nu ni se refuză. Sunt optimist și am convingerea, că Biserica va fi și mai mult sprijinită de administrație, mai ales după ce se vor termina clădirile școlare și alte instituții. Deasemenea și factorii școlari vor simți o nevoe tot mai mare, de a recurge la binefacerile Bisericii.

Și până atunci Noi credem, că poporul nostru bun și blând dorește și are dreptul să dorească a ne vedea alăturea la munca pentru ridicarea lui. De sine înțeles, că poporul e convins de greutățile, cari stau în calea progresului. Poporul știe că administrația, școala, biserica, fiecare caută a-și face datoria sa, în parte dar va avea mângâere și mai mare, când va vedea că conducătorii lui muncesc împreună.

Autoritățile administrative, școlare și sanitare de pe teritorul eparhiei Aradului sunt de sigur animate de gânduri bune, în cât privește o colaborare în legătură cu problema populației. Reprezentanții lor sunt oameni de muncă serioasă și pătrunși de văpaia cea mai caldă a iubirii de neam. Smerenia mea mă adresez cu toată încrederea către Onor. reprezentanți ai tuturor acestor autorități, rugându-i cu toată amabilitatea, să mediteze asupra celor cuprinse în această expunere. Ii rog cu toată căldura sufletului, să binevoiască a Ne comunica în scris părerea cu privire la convocarea unei conferințe a șefilor autorităților de mai sus, în vederea alcătuirei unui program de muncă, menit a contribui la rezolvirea unei probleme din cele mai însemnate pentru propășirea Românismului. Rog ca chemarea mea să fie primită cu căldura inimilor cu adevărat românești. Voesc să se știe, că Biserica mea va urma calea muncei, ce i se va indica și dorește pe de altă parte să indice și ea unele lucruri pentru alții. Aș fi mângâiat să știu, că acest apel este privit ca o năzuință sinceră de mai bine spre mărirea Țării Românești.

Borsec, în 15 August 1928.

In țara noastră

In țara noastră, vin, trăiesc
Și atât de groaznic se 'nmulțesc
In lung și lat, streinii
Ca 'n nelucratele moșii
Ce zac uitate și pustii
Tufarii, rugii, spinii.

Că un' te 'ntorci și unde dai
Și ori pe care drum o iai
Auzi limbă străină
De ți-se rupe inima
Cuprinsă de durere grea
Și plânge și suspină.

Când te gândești, la moși strămoși
Ce apărând glia viforoși
Cum au perit cu toții
Ca nepătată de străini
Curată ca și niște crini
S'o aibă strănepoții.

Iar az, iar az, o Doamne sfânt
Strămoșii ăia în mormânt
Avea 'or iei hodină
Când foarte, foarte mulți români
Uitând jertfa celor bătrâni
Vorbesc limbă străină.

S'acolo 'n lumea umbrelor
Spirite d'a stămoșilor
Cu cât amar or plânge
Văzând atâtea cununii
S'atâtea strânse pretenii
Cu neromânesc sânge.

Vasiova, 23 Mai 1927.

Petru E. Oance.

Pentru d-l Ministru de Interne

Cu onoare vă facem cunoscut, că pe vremea lui Bela Kun, în cafenelele din Budapesta, s'au cântat mai multe cântări românești, ca **astăzi** în Timișoara. In schimb, pe vremea lui Tisza Pista nu s'au cântat atâtea cântece ungurești, în Timișoara, ca **astăzi.**

Aceasta propagandă a muzicanților timișoreni este făcută cu scopul de a nutri speranță în sufletele ungurilor ,că stăpânirea românească este numai vremelnică pe aceste plaiuri.

In ziua de 20 August, concetățenii noștri unguri au dus pământ din toate orașele Ardealului la Budapesta, la serbarea sfântului Ștefan, unde Urmanczy a declarat, deschis și tare, că Ungaria va fi un permanent pericol de război în Europa centrală și maghiarii nu se vor liniști, până când nu vor reconstrui Ungaria mare.

Presa maghiară scrisă de jidani la Timișoara, zilnic ne calomniază și ne prezintă par' că am fi cea de pe urmă țară de hoți și excroci, depe întregul glob pământesc, fără ca românii să aibe dreptul de a reacționa față de această continuă obrăznicie provocătoare.

In toate oficiile publice se vorbește ungurește, fiindcă toate sunt pline de funcționari unguri și svabi magiarizați.

In întreprinderile industriale românul nu poate întra, nici chiar cu protecția Excelenței Voastre, Domnule Ministru de Interne.

Comerțul, băncile, fabricele, imobilele urbane, toate sunt în posesiunea jidanilor „maghiarizați" (nu de dragul maghiarilor ci din ură față de noi românii).

Nici la Ierusalim nu s'a înmulțit atât de mult numărul perciunaților, ca la Timișoara, în ultimii doi ani.

Are Excelența Voastră cunoștință despre aceste lucruri? și ce credeți a face?

A. Tieranu

„Anumita chestiune" văzută in Franta

Rezumat după **G. P.** Tradus de **A. Lucaciu** student în Belgia

(Urmare.)

Prințul Carol decide de a nu se prezenta, deci „lipsă la înfățișare".

Tribunalul emite în 8 Ianuarie următoarea rezoluțiune::

„Fiind astăzi zi fixată pentru audiență în acțiunea intentată de Procurorul regal de pe lângă Tribunal...

Considerând că această căsătorie a A. S. R. prințul Carol cu d-șoara Jeanne Lambrino a fost celebrată pe ascuns pentru a înlătura legea relativă la publicitate și în scopul de a evita obstacolele cari cu siguranță s'ar fi opus la realizarea acestei căsătorii din partea M. S. Regelui; din partea autorităților militare superioare, în virtutea legii asupra căsătoriilor militare din 12 Martie 1900 — prințul Carol fiind deasemenea militar — deasemenea din partea Guvernului Țării care s'ar fi opus la o căsătorie contrară spiritului nostru constituțional, care stabilind principiul dinastiilor streine, a exclus prin această și și însăși ideea unei legături cu o familie românească".

Deci, după cum se vede din acest decis al Tribunalului, divorțul a fost pronunțat pe cale legală și pe bază de motive foarte puternice.

Această sentință nu la mișcat mult pe principele Carol, care deja din 11 Noembrie 191 a admis aceste principii în scris. El nu mai trăia în comun cu femeia sa. Aceasta era mai neliniștită și își punea fel de fel de întrebări ce va deveni ea ca mamă? Ce va deveni copilul legal? Foarte semeț, Carol care nu neglija nimic din această stare de lucruri își ia responsabilitatea:

„Draga mea Zizi,

La 1 August 1919, din București, fiind obligat de a pleca pentru a relua comandamentul regimentuuli meu de pe front — nu știu ceea ce va putea interveni — eu doresc ca această scrisoare ca o recunoștiință din partea mea, după cum eu sunt tatăl copilului pe care tu îl vei avea și că eu niciodată nu voi înceta — cu toată anularea căsătoriei noastre — de a mă considera ea bărbatul tău.

Te îmbrățișez:

Carol
Principele României

In aceași zi prințul Carol adresează Regelui Ferdinand o nouă renunțare la tron, copia cărei scrisori o comunică tuturor șefilor de partide. Pentru a da timp principelui Carol de a se gândi este trimis cu unitatea sa pe frontul de pe Tisa.

In acelaș timp un comunicat apare în Monitorul Oficial punând la îndoială renunțarea la Tron.

Drept răspuns la acest comunicat, primul Ministru primi următoarea scrisoare:

Erlau, 9 Septembrie 1919.

„Primind ieri Monitorul Oficial din 2 Septembrie, eu sunt neputincios și nu mai pot să-mi exprim mirarea și indignarea citind comunicatul Guvernului referitor la scrisoarea mea de renunțare.

Neținând cont de aceia că acest comunicat este o palmă pentru mine și că eu nu o voi lăsa să treacă fără a o ridica, eu găsesc că aceasta este o insultă făcută aceluia pe care voi îl considerați, contrar voinței sale, Moștenitor de Tron.

Conține două fraze absolut geanante pentru mine: **„Atât timp cât el va fi expresiunea reală și directă a unei voinți libere"** și

„In acest comandament pe care îl deține în virtutea înaltei sale situațiuni".

Deci, voi credeți că eu nu sunt decât o păpușe și că eu nu știu ceeace vreau? D-voastră Vă înșelați.

Dacă eu fac acest gest, îl fac pentru că eu știu ceeace fac, conștința mea este complect liniștită.

Intr'un an eu am avut timpul să mă gândesc și eu nu am făcut acest gest decât în clipa din urmă.

D-voastră credeți că timpul va calma totul? Să știți că oricari ar fi piedecile pe cari voi mi le veți opune, eu nu voi renunța la femeea mea.

Referitor la a doua frază, eu găsesc supărătoare declarația că numai datorită înatlei mele situațiuni comand eu un regiment.

Eu sperez că aceste fraze așa de puțin măgulitoare vor fi corectate și eu voi primi pe deplin satisfacțiune.

Semnat: Carol

D-l Brătianu a răspuns printr'o scrisoare pe care a supus-o aprobării M. S. Regelui Ferdinand și care era astfel concepută:

„Datoria mea față de Moștenitorul de Tron, mă forțează de a nu lăsa fără răspuns scrisoarea A. V. Regale, ori care ar fi forma ei. Comunicatul publicat în numele guvernului a fost redactat de acei cari au păsrat încă iluzia că se va putea evita Coroanei urmările celor petrecute anul trecut dincolo de Nistru.

Departe de a considera pe Alteța Voastră de păpușe inconștientă, ci au vrut să persiste în credința că timpul, care promite a chibzui, va schimba intențiunile Moștenitorului de Tron.

In ce privește cea de a doua frază incriminată, A. V. Regală se va convinge, ca fără a-i contesta capacitățile personale, comandamentul unui regiment nu i s'ar fi putut încredința fără **„Inalta sa situațiune".**

Când eu am primit scrisoarea A. V. Regale cum eu eram demisionat, eu nu mă mai găseam în drept de a face un act de guvernământ în chestiunea la care ea — scrisoarea — se referă.

Sfătuitor fidel a doi regi români, a căror domnie va fi citată cu recunoștiință în Istoria Națiunei, eu nu pot termina aceste rânduri, fără a mărturisi durerea profundă cu care eu constat, — nu numai pentru Stat ,ci și pentru A. V. Regală, — persistența A. V. în această deciziune.

Când omul se devotează unei idei, inima sa îl leagă — și de el vrea sau nu — la persoana acelora care trebuia să o reprezinte, chiar dacă l-au (lezat) vătămat (ofensat).

Cu aceste sentimente și cu un profund respect, sunt servitorul devotat a A. V. Regale".

I. I. C. Brătianu

La 28 Septembrie 1919 M. S. Regele Ferdinand I. aprobă în scris, pe primul său ministru adresându-i următoarea scrisoare:

28 Sept. 1919.

Dragul meu Brătianu,

Eu sunt complect d'acrod cu textul răspunsului, a cărui copie am primit-o, el (răspunsul) spune lucruri fără mult sprijin, însă arătând în acelaș timp adevăratul punt de vedere. Eu plec astăzi pentru Sinaia.

Mulțumindu-vă încă odată pentru tot concursul pe care mi l'ați dat din toată inima și din tot sufletul — eu o știu și eu o simt — rămân întotdeauna al vostru iubit:

Ferdinand

(Va urma).

Cetiți, răspândiți și sprijiniți „Svastica Banatului"

Răspunderea medicală și procesul doctorilor Diel Lajos și Bauer Lajos

(Continuare.)

Socictatea nu mai poate admite punerea eșecurilor operatorilor în sarcina „organismului slăbit" și în sarcina imperfecției artei medicale. Trăim doar în secolul al XX-lea și nu mai poate fi prezentată arta de azi tot în haina primitivă din secolul trecut. Medicina a făcut enorme progrese și a perfecționat toate metodele de tratament și de diagnostic. Cel ce nu cunoaște aceste progrese este un ignorant, cel ce omite întrebuințarea lor este un medic neglijent, iar cel ce nu ia măsuri preventive pentru evitarea nenorocirilor dă dovadă de lipsă de prudență. Atari medici, atari operatori nu merită cruțare, căci dacă operatorul uită de datoria sa profesională, dacă este ușuratic sau neglijent, dacă uită de regulele cele mai elementare de bun simț și de prudență, dacă nu pricepe ceeace toți o înțeleg, dacă face greșeli mari de diagnostic și de technică operatoare, — atunci bolnavul plătește cu sănătatea sau cu viața nenorocita lui inspirație, de a se fi adresat pentru ajutor la un atare **operator.**

Pacienții numai atunci vor fi scutiți de consecințele grave ale greșelilor medicale, dacă cei ce au păcătuit vor fi serios urmăriți și pedepsiți și dacă prin aceste pedepse cei ușuratici și cei neglijenți vor fi aduși la reson și se vor gândi cu fiecare ocazie la marea răspundere ce o au nu numai față de bunul Dumnezeu, ci și față de instanțele judecătorești. Pedeapsa o merită medicii neglijenți cu atât mai vârtos, că au abuzat de marea încredere cu care pacienții și-au dat viața pe mânile lor. Mandatul ce l-au primit dela pacienți nu-i autorizează să le facă rău acelora, nu-i autorizează să le agraveze boala, nu-i autorizează să-i schilăvească și mai ales nu-i autorizează ca să le ia viața. Bolnavii nu au râvnit după noui boli, ci după complecta sănătate, nu au voit noui suferințe, ci scăparea de toate durerile corporale; nu și-au dorit schilăvirea, ci recăștigarea capacității de muncă și nu au cerut scurtarea vieții lor, ci chiar prelungirea aceleia. Când bolnavul i se încredințează chirurgului, este convins de buna lui pregătire, și de cinstea aceluia, este convins că din toate puterile îi va sta în ajutor și va face tot ce știința medicală este azi în stare a face pentru vindecarea acelei boli. Acest pacient nu dubitează nici o clipă în sinceritatea, conștiința, în dibăcia, în preciziunea și în umanismul operatorului ales de el sau acceptat de el în urma multelor recomandații și a multelor laude ale medicilor curanți. Căci dacă s'ar îndoi cât de cât în dibăcia, în conștiința, în cinstea, în bunăvoința sau în bună credința operatorului, atunci nu ar fi putere pe lume care să-l poată duce pe masa de operație, fiindcă instinctul de conservare a vieții l'ar reține dela acest pas nenorocit. Viața și sănătatea este cea mai prețioasă comoară de pe lume și fiecare om se leagă de ele cu drag și uneori cu desperare. Nimeni pe lume nu are dreptul a lua sau a scurta viața deaproapelui său și nimeni nu are dreptul a compromite sănătatea deaproapelui său și ai pricinui suferințe. De acest drept nu se bucură nici medicii. Din contră, — pentru atari fapte — medicul are o mai mare răspundere decât oricare profesionist, fiindcă a jurat să fie paznicul sănătății și abuzează grav de încredere a pacientului atunci, când nu întreprinde tot ce știința medicală poate presta în ziua de azi în contra boalei de care sufere pacientul.

Abuzul de încredere este și mai grav, dacă medicul se face vinovat de ușurință și de neglijență, căci un atare medic își bate joc de pacientul, care cu deplină liniște și-a încredințat chirurgului spre sanare și păstrare comoara lui cea mai prețioasă: „Sănătatea și viața".

Poate fi scutit de răspundere un atare medic? Evident, că nu. Medicii cari se fac vinovați de atari fapte, trebuiesc duși în fața instanțelor judecătorești și trebuesc pedepsiți în mod exemplar. Dar, așa ar trebui să fie, însă în realitate nu este așa, fiindcă bolnavii-indignați și desperați de nenorocirea provocată de operatorii neglijenți — se lovesc de greutatea culegerei de dovezi nerăsturnabile, se lovesc de teroarea și de legăturile întinse ale chirurgilor păcătoși, cari fac tot posibilul ca să prindă în mreaja lor pe toți aceia, de cari depinde soarta lor.

Iar acuma, — după această scurtă reflecție asupra răspunderei medicale și în special asupra răspunderei operatorului —, să trecem la studiarea unui caz concret, împrăștiind ceața ce acopere cea mai scandaloasă operație din cele ce-și poate imagina creerul uman: Operația executată de doctorii Diel Lajos și Bauer Lajos — la 20. XI. 1926 — asupra soției colegului lor Dr. Nicolae Butean. Dar pentru a fi cât mai bine înțeleși — vom publica întâiu declarațiile martorilor oculari, cari au fost de repetite ori ascultați de către reprezentanții justiției românești. (Va urma).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sfaturi

1. **Cum se poate da gust bun carnei care a început să miroase.** Când pui această carne să fiarbă, puni împreună cu ea și câțiva cărbuni stinși și spălați, să fiarbă împreună, sau când începe a fierbe, arunci 1—2 cărbuni aprinși în apa care fierbe.

2. **Incoltirea cepei.** Se alege ceapa bună de cu vreme, se pune în pungi de pânză foarte rară și se atârnă câteva zile și nopți la fum, fumul nu strică gustul cepei, însă o conservă luni întregi și o împiedică să încolțească.

3. **Curățirea petelor de catran din haine.** Se înconjoară pata, cu un fir de ață albă, cu acul, apoi se unge cu gălbenuș de ou și se atână la aer ca să se usuce, în urmă se spală cu apă căldicică și săpun. Dacă haina e murdară trebuie spălată peste tot, de oarece ar rămâne pata mai curată decât restul hainei.

4. **Intepături de albine sau viespii.** Partea înțepată trebue frecată cu frunză de pătrunjel. Tot astfel se poate unge cu ceapă. In scurt timp durerea încetează și umflătura dispare.

5. **Mijloc contra mirosului greu al butoaelor (vaselor).** Butoaele murdare și cu miros greu se pot curăți foarte ușor. Se umple butoiul cu apă, în care amesteci făină sau tărâțe. Când apa începe a fermenta, o golești din butoi și puni în el apă curată ca să se spele bine. Orice miros rău dispare după această procedare.

Onor. abonați
sunt rugați a achita
abonamentul

Teatru pentru tinerime

de: **Prof. Iosif Velcean**

Unde dai și unde crapă!

comedie cu cântece, într'un act.

(Continuare).

INOCENȚIA:

Da ,cu escepția matale, care ai încetat demult a fi periculos (râde).

MIHAI:

O fi! Ei **drășia dracului!**

INOCENȚIA:

Bineînțeles: fetele rămân acasă, nu le pot duce la Romeo și Julieta! N'o să'nțeleagă farmecul acestei piese clasice! Sunt prea tinere pentru așa ceva! Vreau să fiu corectă și cu dreptate.

MIHAI:

Intocma ca minie!

(a parte). **Ei drășia dracului!** Va să zică: tiatrul nu-i pântr tătă lumea...

INOCENȚIA:

Mihai! Gura! Și fii cuminte! Capul plecat nu-l tae sabia!

MIHAI:

N'am dzîs nimica!

INOCENȚIA:

Acum trec în pension să disciplinez elevele! Uf! Ce căldură. **(ese).**

MIHAI:

Ei drăcia dracului! Turcu te judecă, turcu te spânzură!

Dar ungioi fi pus epistoala? Vai de biata Florică! M'am topit si-s tare năcăjit!

Cântă:

Omu când îi năcăjit
Să cunoașce pă păsit
Că păseșcie 'ncetinel
Cu năcazul după iel.

Moș Mihai dela Pesac
Om pățit cu minte 'n cap
Eu văd multe, le știu toate
Să le spun, zău nu se poate!

Am făcut azi o belea
Să mă ierte Precesta
N'am făcut-o cu gând rău
Să mă ierte Dumnedzeu.

Când scrisoarea voiu afla
Voiu sări și voiu juca
O voi da-o lu Florica
N'am văzut... nu șciu nimica (ese)

SCENA 7.

Florica—Dinu.

FLORICA:

(ese din pensîon înfricată). Azi sunt cu noroc: nu m'a observat nimeni, nici chiar Moș Mihai! Ce bucurie simțesc în sufletul meu... și cum mi se bate inima... Nu știu de ce?

Se zice, că nu se cuvine unei fetițe, abia trecută de 16 ani să convină cu băieții! Și cine susține această teorie? Numai suflete mici și mărunte, care n'au simțit niciodată în viață farmecul unei prietenii sincere și adevărate! Sunt, oare și amiciții falșe?... Eu, cel puțin nu pot crede așa ceva...

(cu convingere). Și-apoi... să roșesc, când văd un băiat? De ce? Să urăsc pe Dinu, care mi-e verișor și mă are'n drag? Curată barbarie!

Adevărat, că n'a terminat încă liceul. Dar n'are-a face! Sub farmecul prieteniei noastre va prinde voie la studii, va trece în curând bacalaureatul! Atunci, va trece la universitate... va deveni om mare, om de știință și eu am meritul, că l'am încurajat în zile grele.

Deci, curaj! Nu voiu dispera, ori ce s'ar întâmpla! E verișorul meu, țin la el și el ține la mine!

De prezent sunt foarte amărîtă din cauza acestui pension afurisit, unde-mi fac cursul de menaj. D-șoara directoară e foarte nervoasă: zilnic ne amenință cu regulamentul și ne torturează cu sarbedele ei predici de morală. E foarte supărată pe bărbați, despre care zice că-s scârboși. Da, or fi! Dar nu toți.

Ce bine era în internat! Ce bine era acolo! Aici n'am pe nimeni, cui așî putea împărtăși ahturile și suferințele mele!

Și tocmai această împrejurare mă agită și mai mult. Amiciția cu Dinu e sinceră, dar secretă și ne avem dragi, decând eram copii mici. Cred, că și din această cauză îl iubesc nespus de mult, năzuind să-i stau într'ajutor.

Azi nu l'am văzut... doar' nu i se va fi întâmplat ceva rău? Sunt înfricată de starea dânsului, fiindcă nu-l pot întâlni, nu-i pot vorbi, și nu-l pot încuraja! Am promis mătușei, că mă voiu interesa de soarta dânsului!...

DINU:

(între pe neobservate). Dragă Florică! (îi sărută mâna). In sfârșit îți pot vorbi! Toată ziulica m'am gândit numai la tine...

FLORICA:

Incet! Incet! Putem fi surprinși din toate părțile!

DINU:

Te felicit de această punctualitate, ce mă încântă și mă încurajează...

Mai odinioară ți-am trimis prin Moș Mihai o epistolă? și tu ai și sosit! Ce fericit sunt, că mă înțelegi! Și cât de bine-mi cade pretenia ta sinceră.

FLORICA:

Mi-ai trimis o epistolă?

DINU:

Sigur ai pimit-o, altcum n'ai fi eșit tocmai în momentul când te așteptam...

FLORICA:

Lasă gluma Dinule! N'am primit nici o epistolă, — din contră eu ți-am scris să convenim la ora 5. Am auzit că ești foarte amărât din cauza examenului. Și-apoi nu știu ce să scriu mătușei: Știi doar, mamă-ta-i foarte îngrijată de tine! Ei bine, ai venit mai curând și eu aveam presimțirea că ești deja aci, de aceea am eșit...

(Va urma).

Naționalizarea comerțului și școala

de: **Dem. Stănculescu, profesor**

(Urmare).

Relevând deci importanța practicei comerciale pentru elevi, nu putem decât să o recomandăm și pentru profesorii din învățământul comercial, cari luând contact cu activitatea comercială practică își vor acomoda mult mai ușor pretențiunile de cunoștințe teoretice ale învechitelor programe analitice, după cerințele actuale ale vieții comerciale pe care o va îmbrățișa absolventul școlii comerciale.

Cufundați în slova cărților, trăind cu totul în afară de activitatea practică propriu zisă, bieții profesori din învățământul comercial al Țării, uită ușor că bazele de organizare ale Țării trebue să se inspire dela necesitățile actuale și viitoare ale economiei noastre naționale, mai exact, dela necesitățile de desvoltare înăuntru și de expansiune în afară, ale comerțului nostru național.

In această ordine de idei, găsesc cu totul greșită concepțiunea legiuitorului nostru care interzice chiar și profesorilor cu catedre în învățământul comercial, să poată întreprinde operațiuni comerciale pe socoteală proprie, având firmă înscrisă la Tribunal.

Este așa de elementar să se poată odată înțelege că necesitățile vieții noastre de Stat sunt cu totul diferite de ale ori și cărui alt Stat, chiar și decât ale acelor State, după legile cărora se copiază aproape întocmai normele de organizare ale feluritelor tărâmuri de activitate din Statul nostru.

Elementul național la noi, este așa de slab pregătit pentru comerț și este în acest tărâm de activitate, așa de ușor păcălit de către străinii eterogeni aciuiți în Țară, încât este o greșală fundamentală în politica de Stat, de a se interzice chiar și profesorilor din învățământul comercial de specialitatea „Științe Comerciale“ dreptul de a face comerț, de a avea firmă înregistrată, sau de a conduce afacerile unei societăți comerciale, efectiv.

Suntem așa de mult lipsiți de specialiști **români** versați în comerț cu temeinice cunoștiințe practice și teoretice, încât se impune grabnic măsura ca nu numai să li se dea dreptul profesorilor din învățământul comercial să facă comerț pe socoteală proprie, pe propriul lor risc, dar să fie încurajați în această direcție, chiar de către Banca Națională, care trebue să aibă un fond special de credite pentru ajutarea elementelor naționale calificate, angajate în Comerțul național din dorința nu atât a câștigului, dar a hotărârii de a îndruma comerțul nostru prin practice moderne, la nivelul comerțului european.

In acest fel, profesorul din învățământul comercial, ar sta legat în permanență de activitatea practică și de necesitățile ei zilnice și va putea preda astfel elevilor săi, nu un noian de vreascuri uscate bune pentru foc, cum sunt cunoștințele teoretice învechite de azi, ci un mănunchi de vlăstare cu rădăcini, gata să se desvolte, dacă sunt bine sădite.

Pentru necesitatea naționalizării comerțului nostru, ofensiva s'o înceapă oamenii școalei, profesorii din școlile comerciale, fiii ascultători ai acestei Țări, cari împânzind Țara cu întreprinderile lor „model“, vor avea ca personal, în calitate de practicanți, și pe elevii școalei cari nu vor mai fi priviți pe viitor cu indiferența de azi a negustorilor lipsiți de patriotism.

Oricât de mare utilitate prezintă practica comercială pentru învățământul comercial de Stat, cele trei principale grade ale acestui învățământ, dau întâetate cunoștințelor teoretice, punând pe al doilea plan practica comercială.

Principial deci, organizația de Stat a învățământului comercial, recunoaște prioritatea pregătirei teoretice serioase, pentru profesiunea de comerciant sau contabil.

In Statul nostru tânăr, însă, aproape peste tot au pătruns în comerț, chiar în locuri importante de conducere, elemente lipsite de cultura de specialitate teoretică ,dar cari și-au însușit într'o măsură suficientă cunoștințele necesare pentru conducere, direct din activitatea practică.

Pentru aceste elemente, din dorința de a le pune la dispoziție posibilitatea complectării cunoștințelor teoretice de specialitate comercială, Statul a înființat pe lângă școlile elementare de comerț, așa numitele **Cursuri Serale** unde comercianții și în special funcționarii comerciali lipsiți de unele cunoștințe teoretice de branșe, foarte folositoare, în orele de seară dela 6—8 să-și poată complecta aceste cunoștințe fără a-și periclita interesele de afaceri. Pentru a fi admis la aceste **Cursuri Serale**, se cere însă ca elevii să aibă la bază absolvirea școalei elementare de comerț, lucru pe cari acești elevi îl realizează, absolvind ca elevi particulari școala elementară de comerț.

Din dorința de a veni efectiv în ajutorul comercianților sau funcționarilor comerciali dornici de a se cultiva ca elevi regulați cu cunoștinețle comerciale necesare, **Camerile de Comerț și Industrie** din țară, cu deosebire cele din vechiul regat, au luat frumoasa inițiativă de a înființa în cele mai importante orașe ale Țării și anume în orașele mai intens comerciale, **școale practice de comerț**, cari au o organizație de studii puțin cam deosebită de a școalelor elementare de comerț de Stat.

(Va urma.)

Medicale

Combaterea boalelor venerice

(Continuare).

de **Dr. I. Bozac**

Infecțiile extragenitale se observă mai ales în pătura mai săracă și mai incultă a poporului. In atari regiuni infecțiile extragenitale pot să întreacă numărul infecțiilor datorite raportului sexual. Ca pildă amintesc regiunea Kurskul din Rusia, în care înainte de războiul mondial 82% a cazurilor sifilitice erau de origine extragenitală. Această împrejurare, precum și faptul, că sifilisul nu rămâne localizat în regiunea porții de întrare a agentului patogen, ci prin căile limfatice și sanguine invadează întreg organismul, — dovedește îndeajuns, că sifilisul nu este o boală cu adevărat venerică. Dacă totuș mai este încadrat sifilisul între boalele venerice, aceasta se face mai ales din motivul, că în general majoritatea infecțiilor este datorită raportului intim dintre persoanele de sex contrar.

Infecția se produce prin intrarea agentului patogen („spirocheții palizi“ a lui Schaudinn) în țesuturile corpului. Portița de întrare este o soluție de continuitate în piele sau la mucoase. Aceasta poate fi chiar aât de mică, că nu poate fi văzută decât cu o lupă sau sub microscop. Atari soluții de continuitate se află mai adeseori la organele sexuale, cari sunt frecate cu ocazia raportului sexual.

Semnele vizibile de îmbolnăvire se ivesc abia la 8—40 de zile după infecțiune, în mediu la 3 săptămâni după întrarea spirocheților în organism. Timpul ce se scurge dela data infecțuinei până la apariția primului semn de îmbolnăvire, vasezcià până la apariția șancărului sifilitic, — se numește **perioada I. de incubație**. In acest timp nimic nu trădează existența infecției. In această perioadă de incubație își prepară terenul spirocheții și fac sforțări de adaptare la nouile împrejurări. La poarta de întrare a spirocheților se produce un infiltrat microcelular, circumcis, perivascular, care în a treia sau a patra săptămână are spectul unei mici papule roșiatice, de mărimea unei gămălii sau cu ceva mai mare, îndurat și nedureros. Lipsind durerile, această **papulă inițială** este arareori băgată în seamă și este observată abea atunci, când și-a mărit dimensiunile și când se exulcerează.

Sifilomul (accidentul) primar exulcerat adecă șancărul sifilitic este uneori confundat cu șancărul moale a lui Ducrey, dar diferă de aceasta prin următoarele:

1. Se arată numai după o perioadă mai lungă de incubație, deobiceiu numai la 8—40 de zile dela infecție.

2. Deobiceiu găsim numai un șancru sifilitic și numai rareori se prezintă multiplu, dar și în aceste cazuri se ivesc șancurile cam deodată și au cam aceeaș mărime.

3. Inoculările nu reușesc la individul sifilitic.

4. Baza șancrului sifilitic este îndurat și acoperită de mici granulații sau de un puroiu slăninos. Secreția este puțină, clară, seroasă sau seorsanguinolentă. Marginele șancruliu sunt netede și indurate.

5. Accidentul primar nu este de loc sau numai puțin dureros.

Ganglionii din regiunea corespondentă se tumefiază după apariția sifilomului primar. Dar acești ganglioni măriți sunt nedureroși și nu arată semne de inflamație acută și nici nu supurează decât foarte rar, deobiceiu în cazurile de infecție mixtă sau de infecții secundare.

In serozitatea care zămuiește din sifilomul primar, se găsește spirocheții palizi, a lui Schaudinn.

Am descris ceva mai pe larg sfiilomul primar, fiindcă dela diagnosticarea precoce a șancrului sifilitic depinde soarta bolnavului. La acest loc repet deci avertismentul — ce l'am făcut la descrierea șancrului moale —, prin care îndemnăm bolnavul ca să se prezinte la medic îndată ce va observa la organele genitale vreo erozie sau ulcerație, oricât de banală s'ar crede a fi aceea.

Prin examinarea microscopică a acestor ulcere putem constata sifilisul în faza lui începătoare, în faza așa numită prehumorală, când seroreacția (Wassermann etc.) este încă negativă și când spirocheții răspândiți în organism prin căile limfatice și sanguine, — încă nu și-au creat legături strânse cu elementele țesutului patologic. In această fază seronegativă a perioadei primare se poate institui un tratament așanumit **abortiv**, prin care nu este posibil să vindecăm pacientul în timp relativ scurt, chiar și cu o singură și energică cură. Această posibilitate obligă pe medic să examineze microscopic toate eroziile și ulcerațiile din regiunea uro-genitală, și să constate eventuala prezență a spirocheților încă înainte de începerea fazei seropozitive, care se arată de obiceiu în a 4—6 săptămână după infecție.

Pentru examinarea spirocheților în secretul obținut din marginea ulcerelor se întrebuințează multe metode, dintre cari cele mai des uzitate sunt următoaele:

1. Colorarea după metoda lui Giemsa (Azur-Eosin).

2. Colorarea negativă după metoda cu tuș a lui Burri. Fondul este brun, iar spirocheții apar albi.

3. Procedeul lui Fontana—Tribondeau prin împregnarea argentică a spirocheților.

(Va urma).

Cetiți și răspândiți
„Svastica Banatului“

Glume

Concursul de frizerie. Frizerii timișoreni au aranjat un concurs de frizat. Primul premiu l'a câștigat d-l Vidrighin, care are cea mai frumoasă frizură în Banat. In contra atribuirei acestui premiu, d-l Dr. Crișmariu a făcut apel la „Liga Națiunilor“, c are este competentă pentru asemenea chestiuni.

O desmințire. D-l Savy de Șag ne roagă să desmințim știrea, că domnia sa ar fi luat doctoratul la universitatea din Zăgujeni.

Un popă teribil. Popa român din Rudna a comandat la „Svastica Banatului“ o ladă uriașă, în care să împacheteze pe domnul notar și să-l trimeată la Prefectura județului, fiindcă s'a supărat pe dânsul. „Svastica“ a trimis cererea popii la episcopia Caransebeș, unde vlădica a încredințat pe rabinul Dr. Taubes, ca să câștige și să trimită această ladă preotului din Rudna.

—=xox=—

INFORMAȚIUNI

D-l Profesor Universitar I. C. Cătuneanu a vizitat câteva centre bănățene, unde a vorbit despre mișcarea noastră națională. A vizitat și redacția noastră, unde a avut loc o consfătuire intimă între membri L. A. N. C. din Timișoara. In numărul viitor vom da un raport detailat asupra acestei vizite.

Cozile de topor. Sâmbătă 15 Septembrie 1928 după mai multe dezbateri și pertractări, comisia județeană agrară a adus sentința în cauza de constituire de pădure comunală în Favorul comunelor românești: Fibiș, Firiteaz, Colonia Hunedoara Timișanei, Buzad, Nadaș, Sintar, Comeat, Bogda.

Avocatul țăranilor a fost d-l deputat Adrian Brudariu, iar din partea contrară vechea noastră cunoștință inginerul ungur Vrbitszky, omul contelui absenteist Wimpfen care a refuzat să depue jurământul de fidelitate, fiind asistat de d-l profesor Lintea de la Casa Verde și de d-l Dr. Murarescu din partea direcției Vânătoarei din Ministerul Domeniilor D. dr. Murarescu a spus că sunt interese superioare și înalte ale direcției Casei de vânătoare și cari cer să se mărească parcul de vânătoare pentru ca animalele să aibă liniște și să se înmulțească în voe, spunând că n'are drept d-l adv. Brudariu când afirmă că în pădure sunt 3 porci, 4 capre și 5 țapi, căci d-sa nu i-a numărat și sânt mai mulți.

D-l deputat Brudariu a răspuns că porcii lui Wimpfen și consorții distrug recolta de porumb a țăranilor.

D-l deputat Brudariu a spus că e drept că nu a putut număra țapii din pădure, dar țapii ispășitori ai nelegiurilor ce se comit zilnic cu reforma agrară, sunt țăarnii români, câtă frunză și iarbă și deci nenumărați, dar d-sa poate ușor număra **cozile de topor**, cari izbesc drept în inimă sufletul românesc. demnitatea națională și existența satelor românești bănățene.

D-l adv. Brudariu mai adaugă că liniștea animalelor lui Vrebitscky trebue turburată căci nu pe ele se razimă și garanța și prosperitatea României, ci trebue să respectăm legea care nu prevede rezerve de parcuri pentru domnii cari le zburdă de petreceri cu sânge — când țăranii mor iarna de frig și n'au un lemn pentru încălzit mâncarea.

Liniște și siguranța statului nostru spune d-sa se bazează pe ființele omenești prea îndelung răbdătoare și cari se chiamă țărani români, căci pentru țărani a fost făcută legea agrară, și nu pentru domnii dela casa de vânătoare.

Comisia județană a hotărât să lase pentru animalele parcului de vânătoare 2900 jugh. pădure, iar pentru cele 8 comune a rezervat 2500 jugh., cari bun înțeles se administrează tot de d-nii ingineri silvici.

Țăranii nemulțumiți au făcut apel la Comitetul agrar.

Ion Bardă.

Spre lămurire. Am aflat, că suma de 50.000 Lei, donată de prefectura jud. și publicată din eroare pe numele d-lui Dr. Țiucra, nu s'a dat personal d-lui Protopop Dr. Țiucra, ci oficiului protopopesc ort. rom. din Timișoara.

Un preot catolic. Pe trenul dintre Timișoara și Buziaș, capelanul romano-catolic Czumbel Antoniu din Sânpetrul-german, a avut o putere necuvincioasă față de supusele americane Simion Draga și fica ei Olga. Femeea revoltată de obrăznicia mătăhalei de preot a voit să-i aplice câteva palme binemeritate, dar papișașul s'a refugiat în compartimentul vecin, unde un român martor ocular al purtării papistașului, i-a aplicat câteva palme românești. Femeile se vor plânge la legația americană din Capitală. Astfel înțelege servitorul lui Majlat să-și bată joc de România noastră.

Specula cu pâine. D-l Insp. de Poliție L. Bain, a inspectat în săptămâna trecută brutăriile din Timișoara și la șase brutari a aflat, că nu se coace pâne neagră cu 7 lei chilogramul, cum a fixat Primăria. Cei șase brutari au fost dați în judecată și amendați cu câte 5 luni închisoare și 20.000 Lei amendă. Unul care nu s'a prezentat la judecată a fost amendat cu 9 luni închisoare și 30.000 Lei.

Accident la o cursă de automobile. La o cursă de automobile din Monza (Italia) automobilul lui Materossi, din Florența, care mâna cu 200 klm. viteză pe oră, — la o curbă, — s'a răsturnat și a zburat în publicul spectator. 21 Persoane au murit pe loc iar altele 26 s'au ales cu răni foarte grave.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Școală primară la R. M. S. La fabrica de tutun din Timișoara, dl director Inginer D. Mardan a inaugurat o nouă școală primară pe seama copiilor muncitorilor din fabrică. Această școală a fost sfințită de către dl protopop Dr. Tiucra, în ziua de 18 Sept. c.

Avocații sârbi demolează o biserică românească, ca să-i vândă țigla pentru acoperirea onorarilor avocațești. In comuna Deliblata din Iugoslavia, românii au ridicat o frumoasă biserică ortodoxă, care nu s'a putut termina, fiindcă s'au încurcat într'un proces. Avocații sârbi, lipsiți de orice simț creștinesc au secvestrat edificiul. Biserica terminată va fi demolată pentru ca avocații sârbi să-și scoată onorarile lor drăcești.

Acest nemaipomenit barbarism îl lasă rece pe episcopul Caransebeșului, care din cauza senilității sale nu mai are puterea intelectuală să judece lucrurile după adevărata lor valoare. Am văzut și cazul cu rabinul Dr. Taubes care-i scrie articolele de fond la gazeta episcopească.

Oare când vor afla de bine cei chemați, să trimită la mănăstire aceste mumii petrificate, care nu mai știu ce fac?!

Să vadă sărmanul nostru popor robit, cum li se demolează biserica ridicată din banii lor, iar mumiile dela Caransebeș, nu le vin într'ajutor.

O desinfecție strașnică. Pe vaporul „Steel Inventor", s'a făcut o desinfecție generală, în portul Baltimore, din America de sud. Toate încăperile vaporului au fost umplute cu niște gaze desinfectante. După 24 ore, când personalul a pornit la aerizarea vaporului, s'au aflat 16 persoane asfixiate de gazuri. Aceste persoane s'au urcat pe vapor în mod fraudulos, cu scopul de a călători în Europa, fără bilet de vapor.

Importanța bursei pentru jidani. La bursa din New-York, un agent de bursă jidan s-a vindut dreptul de agent de bursă unui alt jidan pe prețul de 410.000 dolari, adecă aproape 7½ **milioane Lei.**

Se vede, ce afacere strașnică este bursa, pentru fii lui Iehova. Când le va veni mintea sutelor de milioane de creștini, ca să desființeze aceste instituțiuni criminale?!

Ciocnire de trenuri. In gara Lundenburg (Austria) accelerat-ul de Praga a întrat cu plină viteză într'un tren de marfă. Sunt 25 morți și 95 răniți.

Un sat distrus prin trăsnet. Satul Rajec din Slovacia a fost prefăcut în cenușă. Mai multe trăznete au căzut asupra satului pe care l'au incendiat. Flacările au distus, în înțelesul strict al cuvântului satul întreg. Un vânt puternic a făcut imposibilă ori ce acțiune de salvare.

Din viața satelor noastre

Beregsău. La noi în comună sunt și slovaci baptiști, cari umblă pe toate căile, ca să mărească numărul membrilor societății lor proaste. In zădar propagă ei bazaconiile baptiste, — lumea știe, că cei mai mulți dintre ei **au fost pedepsiți pentru crime.** Agită spiritele pe tema „bir"-ului preoțesc. Li-am spus, că și ei au ținut toată iarna cu mâncare, pe niște venituri, numiți „predicatori". Pe unul dintre aceștia îl cunoaștem: este predicatorul Pascu din Parța, fost „iscopitor de armăsari". Acest vestit „filosof" a început a critica Biserica și pe preoți. Il rugăm să mai vină la noi cu asemenea vorbe, dar să nu vorbească numai femeilor, ci să ne spună și nouă ce are de spus.

Ii vom arăta noi ce înseamnă Biserica pentru noi și va înțelege iscopitorul, că nu permitem măgarilor să ne ponegrească credința strămoșească. Să vină la noi! I. C.

Icloda. Sătenii se plâng, că nici astăzi nu se pot folosi de edificiul școlar zidit acum doi ani, ne fiind încă recepționat și predat destinației.

Interesându-ne mai aproape de această chestiune am aflat, că edificiul **nu se poate recepționa, fiindcă, PLANUL DE ZIDIRE ȘI DEVIZUL LUCRĂRILOR, AU DISPĂRUT.**

Rugăm pe dl prefect să ancheteze acest caz și să i-a cele mai urgente măsuri, ca copii să poată învăța în edificiul nou școlar, iar vinovații de dispariția dosarului să fie aspru pedepsiți.

Subcetate. Exportatorul de vite Toth Iosif și Ioan Haunold, din Timișoara, au plecat zilele trecute la Subcetate ca să cumpere vite pentru export. In gara din Subcetate, Haunold a lăsat câteva minute geanta cu 300.000 Lei, pe o bancă din fața cantonului. Când Haunold s'a înapoiat a aflat geatna pe bancă unde o lăsase, dar suma de 300.000 Lei a dispărut din ea. Păgubașul a reclamat imediat furtul jandarmeriei locale, care a pornit la descoperirea hoțului.

Dl Toth reîntorcându-se la Timișoara, s'a adresat dlui comisar Teodor Guțu, care a plecat la Subcetate.

Dl T. Guțu în decurs de o oră a reușit să descopere pe hoț și să afle întreaga sumă de 300.000 Lei. Hoțul este un acar dela C. F. R., care folosindu-se de absența dlui Haunold, a scos banii și plecând spre casă i-a îngropat într'o grădină.

Cu această ocazie s'a dovedit deosebitul talent polițienesc al dlui T. Guțu, care merită toată lauda.

Mica Publicitate

O CASĂ cu 5 jughere intravilan, 1000 pomi fructiferi și vie, — potrivită pentru cultura zarzavatului sau grădinărit, în mijlocul comunei **GHILAD, de vinzare,** pe un preț foarte avantajos. Reflectanții se vor adrsea dlui **Preot Dumitriu Petcu, Gad,** Poșta Rudna.

Dela Pretura plasei Recaș.

No. 1759/1928.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștință că în ziua de 12 Octomvrie 1928 ora 10 a. m. se va ține licitație publică cu termen scurt înlocalul preturei Recaș pentru:

1. Renovarea podului de peste Beghei la drumul vicinal Remetea—Bazoș, valoarea lucrărilor este de Lei 187.000.

2. Renovarea podului No. 1 și 3 la drumul vicinal Recaș—Cralovăț, valoarea lucrărilor este Lei 2500 + 4000 = Lei 6500.

3. Zidirea unei trecătoare noi de beton la drumul vicinal Recaș—Cralovăț, valoarea lucrărilor este Lei 4900.

4. Zidirea unui canal de beton în comuna Ianova, valoarea zidirei este Lei 27.000.

5. Renovarea podurilor 1, 2. 3. la drumul vicinal Șușanovăț—Lucareț, valoarea lucrărilor este 1255 + 11590 + 4900 = adică Lei 17745.

6. Renovarea podurilor No. I și II la drumul vicinal Șușanovăț—Hisiaș, valoarea lucrărilor este 15.000 + 40.000 Lei 55.000.

7. Zidirea de două trecătoare de beton la drumul vicinal Recaș—Bazoș, valoarea lucrărilor este Lei 10.000.

Devizul și condițiunile generale se pot vedea în biroul preturei în zilele de lucru.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu art. 72—83 din Legea contabilității publice.

Ofertele scrise și legal timbrate se vor înainta cel mai târziu până la ora 10 a. m. în ziua licitațiunei însoțite de numărar sau efecte de Stat 4% din valoarea lucrărilor.

Lucrările înșirate se vor vedea fiecare și separat.

Concurenții vor prezenta la licitație și dovezile de capacitate, iar în oferta lor vor menționa, că cunosc toate condițiunile referitoare.

Recaș, la 25 Sept. 1928.

Președintele comisiunei drumurilor vicinale plasei Recaș.

PUBLICAȚIUNE.

Se învită toți posesorii de locuri de morminte familiare și alese în cimitirele comunale — locuri încă nepopulate — să se prezinte păzitorilor cu chitanța justificativă cel mai târziu în 30 zile dela data prezentei, pentru a-și justifica posesiunea asupra locului cumpărat, iar după justificare să sape suprafața teritorului ce posedă, pentru ca să se poată deosebi de locurile libere și pentru ca să nu fie eventual din eroare încă odată vândut.

Timișoara, la 22 Sept. 1928.

E. Păcuraru
administratorul cimitirelor comunale.

Primăria Municipiului Timișoara.

No. III. 24257.

LICITAȚIE PUBLICĂ.

Tramvaiele comunale Timișoara necesită 370 buc. șine Vignole împreună cu materialele mărunte, conform caetului de sarcini și a condițiilor minimale, care se pot vedea la direcțiunea T. C. T.

Pentru furnizarea acestei cantități de șine se publică licitație pentru ziua de 29 Noemvrie 1928 ora 10 a. m. Licitația va avea loc la Primăria municipiului Timișoara, biroul licitațiilor publice (Etaj. I. ușa No. 40).

Amtaorii își vor prezenta ofertele lor închise și timbrate în regulă împreună cu o garanție de 10% numerar sau efecte de stat asupra sumei oferite.

La licitație se admit numai fabricanți de branșă.

Amatorii vor aminti în ofertă, că au luat cunoștință de condițiile caetului de sarcini și le acceptă.

Timișoara, la 24 August 1928.

Primăria Municipiului Timișoara

Primăria Municipiului Timișoara.

No. III. 21333.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.

Primăria municipiului Timișoara, publică licitație pentru procurarea a 100 uniforme, 100 chipie, 100 perechi ghete, 900 m. pânză molino și 100 m flanel, necesare ucenicilor dela Căminele comunale de ucenici.

Licitația se va ține în biroul serviciului economic com. (Primăria camera 40) la data de 10 Octomvrie 1928 ora 10 a. m.

Ofertanții își vor prezenta la data licitației ofertele semnate, timbrate, închise, sigilate și provăzute cu garanție de 10% în numerar sau efecte de stat, asupra sumei oferite.

Uniformele se pot oferi confecționate gata, sau stofa separat și confecționarea cu cele necesare separat.

Caetul de sarcini se poate vedea la serviciul economic com. zilnic în orele de serviciu.

Timișoara, la 31 August 1928.

Primăria Municipiului Timișoara.

Prefectura județului Timiș-Torontal.

No. 18569/1928.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 20 Octomvrie 1928, ora 12 a. m. se va ține licitație publică pentru 615 m³ piatră spartă necesară epntru întreținerea drumului județean Modoș—Ciavoș—Deta între km. 41—600—69—900 m³ piatră spartă necesară întreținerei drumului jud. Banloc—Partoș între km. 9—8.

Licitațiunea se va ține în biroul serviciului economic al prefecturii județului cu dispozițiunile art. 72—83 din legea contabilității publice.

Concurenții vor depune odată cu ofertele lor timbrate conform legei, închise și sigilate și o garanție de 6% asupra sumei oferite în numerar sau efecte garantate de Stat.

Oferta în valută forte și supraoferte nu se admit.

Valoarea lucrărilor depe deviz este de Lei 418090.— adecă (Patrusuteoptsprecezemii și nouăzeci) Lei.

Caetul de sarcini, devizul cum și alte informațiuni se pot obține în zilele de lucru între orele 8-14 dela Serviciul Economic al prefecturei județului (et. I. 61).

Timișoara, la 15 Septemvrie 1928.

Prefectura Județului Timiș-Torontal

Primăria Municipiului Timișoara

No. III. 22366.

LICITAȚIE PUBLICA

în scopul vinzării unui lot de casă.

Primăria municipiului Timișoara, aduce la cunoștință publică că în scopul vinzării unui lot de casă cu o suprafață de 279 stj. pătr. pe care se află un edificiu și o magazie veche situat în Timișoara II. Str. Ștefan cel mare, se va ține o licitație publică a doua la 25 Noembrie 1928, ora 10 a. m. în Biroul economatului comunal (Primăria etaj. I. ușa 40) unde se vor da toate informațiunile.

Prețul oferit nu poate fi mai puțin decât 900 pro un stj. pătr.

Amatorii vor depune ofertele lor închise și timbrate în regulă, împreună cu o garanție de 10% numerar sau efecte de stat din suma oferită.

Timișoara, la 5 Septemvrie 1928.

Primăria Municipiului Timișoara

AVIZ.

Pentru darea în întreprnidere a terminării lucrărilor de construire a școalei primare rurale din comuna Unip în ziua de 2 Octombrie 1923 ora 11 a. m. se ține licitație publică. (Prefectura județului Etaj II. No. 78), conform publicațiuni inserate în Monitorul județului Timiș-Torontal.

Timișoara, la 18 Sept. 1928.

Comitetul școlar județean

Primăria municipiului Timișoara.

No. III. 24014.

LICITAȚIE PUBLICĂ

Tramvaiele comunale Timișoara necesită 3000 kgr. sârmă de trolley conform caetului de sarcini, care se poate vedea la direcțiunea T. C. T.

Pentru furnizarea acestei cantități de sârmă se publică licitație pentru ziua de 29 Octomvrie 1928 ora 10 a. m. Licitația va avea loc la Primăria Municipiului Timișoara, biroul licitațiilor publice (Etaj I. ușa No. 40).

Amatorii își vor prezenta ofertele lor închise și timbrate în regulă, împreună cu o garanție de 10% numerar sau efecte de stat din suma oferită.

La licitație se admit numai fabricanți de branșă.

Amatorii vor menționa în ofertă, că au luat cunoștință de condițiile caetului de sarcini și le acceptă. (305)

Timișoara, la 24 August 1928.

Primăria municipiului Timișoara

Primăria Municipiului Timișoara

No. III. 24441

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.

Se publică licitație pentru darea în întreprindere a executării lucrărilor de reparație la edificiul Muzeului Bănățean.

Licitația se va ține în biroul serviciului economic com., (Primăria camera No. 40) la data de 22 Octomvrie 1928 ora 10 a. m.

Ofertanții vor prezenta la data licitației, ofertele semnate, timbrate, închise, sigilate și provăzute cu garanție de 10% asupra sumei oferite, în numerar sau efecte de stat.

Caetul de sarcini și devizul se poate vedea la Serv. technic com., zilnic în orele oficiale.

Timișoara, la 24 August 1928.

Primăria Municipiului Timișoara. (300)

Primăria Municipiului Timișoara

No. III. 24507.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.

Tramvaiele comunale Timișoara necsită 120 buc. bandaje conform caetului de sarcini, care se poate vedea la Direcțiunea T. C. T.

Pentru furnizarea acestor bandaje se publică licitație pe ziua de 25 Octomvrie 1928 ora 10 a. m. Licitația va avea loc la Primăria municipiului Timișoa, ra. biroul licitațiilor publice (Etaj I. camera 40).

Amatorii își vor prezenta ofertele închise și timbrate în regulă împreună cu o garanție de 10% numerar sau efecte de stat asupra sumei oferite.

La licitație se admit numai fabricanți de branșă.

Amatorii vor aminti în ofertă, că au luat la cunoștință condițiile din caetul de sarcini și că aceptă aceste condițiuni.

Timișoara, la 31 August 1923.

Primăria Municipiului Timișoara.

CINEMA:

CETATE: 1 și 2 Oct. — APOLLO: 3 și 4 Oct.
CONCORDIA: 6 Septembrie

Balaica
Așa-i femeia

Admirabilă dramă sentimentală din viața unor artiști ruși cari debutează în localurile elegante ale New-Yorkului.

Scenarul: ERN. VAJDA.
In rolul principal: FLORENCE VIDOR.
Monopol: Paramount.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Institutul de Arte Grafice „CARTEA ROMANEASCA" Sucursala Timișoara, Piața Tepeș Vodă 2. — Telefon: 1200.